



## SAKSFRAMLEGG

|                                     |                          |
|-------------------------------------|--------------------------|
| <b>Sakshandsamar:</b> Jan Erik Boge | <b>Arkivkode:</b> FE-033 |
| <b>Arkivsaksnr:</b> 20/730          | <b>Løpenr:</b> 22/3083   |
| <b>Sakstype:</b> Politisk sak       |                          |

### SAKSGANG

| Styre, utval, komité m.m. | Møtedato   | Saksnr   |
|---------------------------|------------|----------|
| Formannskapet             | 02.06.2022 | 022/2022 |
| Kommunestyret             |            |          |

## Evaluering av prøveordning med talerett i kommunestyret

### 02.06.2022 Formannskapet:

Handsaming i møtet:

Rådmannen sitt framlegg vart samrøystes vedteke.

### FORM- 022/2022 Vedtak:

Kommunestyret vedtok 25.02.2021 eitt-årig prøveordning med talerett i kommunestyret for ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne. Prøveordninga vert med verknad frå 16.06.2022 omgjort til fast ordning. Vedtaket vert gjort med heimel i § 2 i forskrift om medvirkningsordninger.

Rådmannen får ansvar for å få på plass rutinar som sikrar god informasjon til ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne om kva saker som skal opp i kommunestyret.

Som følge av vedtaket vert ordlyden i punkt 2.30 i Samnanger kommune sitt reglement for kommunestyret, formannskapet, naturutvalet og kontrollutvalet endra til:

#### «2.30 Talerett og uttalerett

*Ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne har talerett i kommunestyret. Taleretten gjeld i saker som gjeld høvesvis ungdom (ungdomsrådet), eldre (eldrerådet) og personar med nedsett funksjonsevne (rådet for personar med nedsett funksjonsevne). Maksimal taletid per sak er fem minutt. Innlegg skal haldast i starten av saka og før debatten opnar. Ordføraren skal på førehand, i rimeleg tid før møtet, informerast om at taleretten vil verta brukt og kva saker dette gjeld.*

*I tillegg kan valde representantar for brukargrupper av kommunale tenester i særlege høve, når kommunestyret finn dette føremålstenleg, få høve til å uttala seg eller gje kommentarar til ei einskild sak. Slike grupper skal på førehand, i rimeleg tid før møtet, melda frå til ordføraren om eit slikt ønske. Det er kommunestyret gjennom fleirtalsvedtak som kan gje slikt løyve.»*

**Rådmannen sitt framlegg til vedtak:**

Kommunestyret vedtok 25.02.2021 eitt-årig prøveordning med talerett i kommunestyret for ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne. Prøveordninga vert med verknad frå 16.06.2022 omgjort til fast ordning. Vedtaket vert gjort med heimel i § 2 i forskrift om medvirkningsordningar.

Rådmannen får ansvar for å få på plass rutinar som sikrar god informasjon til ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne om kva saker som skal opp i kommunestyret.

Som følge av vedtaket vert ordlyden i punkt 2.30 i Samnanger kommune sitt reglement for kommunestyret, formannskapet, naturutvalet og kontrollutvalet endra til:

**«2.30 Talerett og uttalerett**

*Ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne har talerett i kommunestyret. Taleretten gjeld i saker som gjeld høvesvis ungdom (ungdomsrådet), eldre (eldrerådet) og personar med nedsett funksjonsevne (rådet for personar med nedsett funksjonsevne). Maksimal taletid per sak er fem minutt. Innlegg skal haldast i starten av saka og før debatten opnar. Ordføraren skal på førehand, i rimeleg tid før møtet, informerast om at taleretten vil verta brukt og kva saker dette gjeld.*

*I tillegg kan valde representantar for brukargrupper av kommunale tenester i særlege høve, når kommunestyret finn dette føremålstenleg, få høve til å uttala seg eller gje kommentarar til ei einskild sak. Slike grupper skal på førehand, i rimeleg tid før møtet, melda frå til ordføraren om eit slikt ønske. Det er kommunestyret gjennom fleirtalsvedtak som kan gje slikt løyve.»*

**Dokument som ikkje er vedlagt:**

- Saksutgreiing og vedtak kommunestyret 25.02.2021 i sak KS-018/2021 ([https://innsyn.sing.no/Samnanger/Innsyn/wfinnsyn.ashx?response=journalpost\\_detaljer&journalpostid=2021001505&](https://innsyn.sing.no/Samnanger/Innsyn/wfinnsyn.ashx?response=journalpost_detaljer&journalpostid=2021001505&))
- KommuneLOVEN § 5-12 (<https://lovdata.no/lov/2018-06-22-83/§5-12>)
- Forskrift om medvirkningsordningar (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-727>)
- Samnanger kommune sitt reglement for kommunestyret, formannskapet, naturutvalet og kontrollutvalet (<https://www.samnanger.kommune.no/siteassets/reglement-og-vedtekter/politisk-----kommunestyret-m.fl/reglement-politiske-utval-----vedteke-i-kommunestyret-25.09.2013---ajourfort-mars-2022.pdf>)

**Kva saka gjeld:**

Kommunestyret vedtok 25.02.2021 (KS-sak 018/2021) eitt-årig prøveordning med talerett i kommunestyret for ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne. Det går fram av vedtaket at ordninga skal evaluerast når prøveperioden er omme.

Rådmannskontoret sende 01.04.2022 eit brev til ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne. Det vart der bedt om at organa innan 20.05.2022 uttalar seg om følgjande:

1. Korleis meiner de prøveordninga har fungert?
2. Bør prøveordninga forlengast? Bør det i så fall gjerast endringar i ordninga?
3. Bør det innførast fast ordning med talerett i kommunestyret? Bør det i så fall gjerast endringar i forhold til prøveordninga?

Ungdomsrådet har gitt uttale i saka. Informasjon om uttalen følgjer lenger nede i saksutgreiinga.

#### Om kommunestyret sitt vedtak 25.02.2021 om innføring av prøveordning:

I andre avsnitt i kommunestyrevedtaket frå 25.02.2021 står det følgjande om prøveordninga:

- *Som ei prøveordning med eit års varighet får ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne talerett i kommunestyret. Talerett gjeld saker som omhandlar høvesvis ungdom (ungdomsrådet), eldre (eldrerådet) og personar med nedsett funksjonsevne (rådet for personar med nedsett funksjonsevne) og maksimal taletid pr. sak er 5 minutt. Innlegg skal haldast i starten av saka og før debatt opnar. Ordførar skal informerast om at talerett vil bli brukt og kva saker det gjeld før møtet startar. Når prøvetida er omme skal ordninga evaluerast.*

#### Reglar i lovverket:

Det går fram av § 5-12 i kommunelova at ungdomsrådet er rådgjevande organ for kommunen, og har rett til å uttala seg i saker som gjeld ungdom. Tilsvarende regel gjeld også for eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne innanfor saksområda deira.

I forskrift om medvirkningsordningar er det fastsett nærmare reglar om ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne. Dette gjeld mellom anna retten desse organa har til å uttala seg i alle saker som gjeld høvesvis ungdom, eldre og personar med nedsett funksjonsevne. Det går også fram av forskrifta (§ 2) at kommunestyret kan gje medlemmer av råda møte- og talerett i folkevalde organ.

#### Innkomne svar/uttalar om prøveordninga:

Svar/uttale frå ungdomsrådet (vedteken av ungdomsrådet 05.04.2022):

1. *Ungdomsrådet har ikkje hatt så mange saker dei har uttalt seg i, men meiner at prøveordninga har fungert slik som UR har sett for seg.*
2. *Ungdomsrådet ønsker at ordninga med talerett bør fortsetja og helst bli ei fast ordning.*
3. *UR meiner at det bør innførast fast ordning med talerett. I følgje "forskrift om medverknadsordningar" med heimel i LOV-2018-06-22-83-§5-12 er formålet og sikre ein brei, open og tilgjengeleg medverknad frå mellom anna ungdomsråd. I forskriftas paragraf 2 står det at: "Rådene har rett til å uttala seg i alle saker som gjeld høvesvis eldre, personar med funksjonsnedsetjing og ungdom. Slike saker skal kommunestyret, fylkestinget eller andre folkevalde organ førelegga for råda."*

*For å ivareta paragrafen meiner UR medlemmene at det er viktig at dei har talerett i kommunestyret.*

Kilde: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-727>

Det har ikkje kome inn uttalar frå eldrerådet eller rådet for personar med nedsett funksjonsevne.

#### **Vurderingar og konsekvensar:**

Prøveordninga med talerett i kommunestyret har vorte svært lite brukt. Moglege årsaker til dette kan for eksempel vera:

- *Organa (ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne) har ikkje fått tilstrekkeleg informasjon om kva saker som skal opp til handsaming i*

- kommunestyret. Manglande rutinar for informasjon til organa.
- Organa har ikkje fått nok informasjon om sjølve prøveordninga.
- Møteplanen (møtedatoane) til organa er ikkje tilstrekkeleg koordinert med møteplanen til kommunestyret.
- Kommunestyret handsamar sjeldan saker der det er aktuelt/relevant for organa å bruka taleretten sin.

#### Ting som bør på plass dersom det skal innførast fast ordning med talerett

Dersom prøveordninga med talerett i kommunestyret skal omgjerast til ei fast ordning, vil det vera behov for å få på plass rutinar som sikrar god informasjon til organa om kva saker som skal opp i kommunestyret. Nokre saker er faste på «årshjulet» til kommunestyret (for eksempel økonomiplan/årsbudsjett i desembermøtet). Slike saker vil det vera relativt enkelt å få sendt ut informasjon om i god tid før møta. Andre saker kan «dukka opp» på relativt kort varsel i løpet av året. Slike saker kan det vera meir utfordrande å få sendt ut god informasjon om i god tid før møta.

Det bør også innførast fast rutine med at lenke til sakspapira til kommunestyret blir sendt til leiarane i organa når møteinnkallinga blir ferdigstilt/publisert. Møteinnkallingar blir publiserte ei veke før kommunestyremøta.

Dersom det blir innført fast ordning med talerett i kommunestyret, bør dette også innarbeidast i kommunen sitt reglement for kommunestyret m.fl. Reglementet har i dag følgjande punkt om talerett og uttalerett (punkt 2.30):

#### **2.30 Talerett og uttalerett**

Medlemmer av eldrerådet, rådet for personar med nedsett funksjonsevne, ungdomsrådet og valde representantar for brukargrupper av kommunale tenester kan i særlege høve, når styreorganet finn dette føremålstenleg, få høve til å uttala seg eller gje kommentarar til ei einskild sak. Slike grupper skal på førehand i rimeleg tid før møtet, melda frå til møteleiaren om eit slikt ynskje. Det er styreorganet (kommunestyret) gjennom fleirtalsvedtak som kan gje slikt løyve.

#### Konsekvensar

Det er vanskeleg å sjå for seg at det vil ha spesielle negative konsekvensar dersom prøveordninga med talerett i kommunestyret blir forlenga, eller omgjort til ei fast ordning. Kommunestyret vil uansett også ha moglegheit til å avvikla ordninga dersom den ikkje fungerer.

Positive konsekvensar vil vera at ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personar med nedsett funksjonsevne får ein fast rett til å uttala seg om saker direkte i kommunestyret.

#### Konklusjon og tilråding

Rådmannen tilrår at prøveordninga som kommunestyret vedtok 25.02.2021 vert omgjort til ei fast ordning. For at ordninga skal fungera best mogleg, må det arbeidast med å få på plass rutinar som sikrar god informasjon til organa om kva saker som skal opp i kommunestyret. Ordninga må også innarbeidast i kommunen sitt reglement for kommunestyret m.fl.